

- 05 Ca lâm sàng liên quan đến nhóm máu Rhesus âm ở phụ nữ có thai
GS. BS. Nguyễn Thị Ngọc Phượng và cộng sự
- 08 Sảy thai liên tiếp và các yếu tố liên quan
ThS. Nguyễn Quốc Tuấn, BSNT. Nguyễn Xuân Mỹ
- 12 Tổng quan về sảy thai liên tiếp
BS. Trần Thế Hùng
- 15 Tiếp cận và đánh giá cặp vợ chồng sảy thai tái phát
TS. BS. Lê Thị Thu Hà
- 20 Xét nghiệm tế bào NK và xét nghiệm đông máu trong sảy thai liên tiếp
BS. Lê Thị Hà Xuyên, BS. Đỗ Đức Dũng
- 24 Cập nhật chẩn đoán và điều trị hội chứng kháng phospholipid trong thai kỳ
BSNT. Đinh Thế Hoàng
- 30 Cập nhật thrombophilia và sảy thai liên tiếp
BS. Hoàng Lê Trung Hiếu, BS. Hồ Ngọc Anh Vũ
- 35 Yếu tố di truyền trong sảy thai liên tiếp
BS. Tô Mỹ Anh, ThS. BS. Hê Thanh Nhã Yến
- 39 Sảy thai liên tiếp và bất thường nhiễm sắc thể
ThS. BS. Nguyễn Bá Sơn
- 42 Sự phân mảnh DNA tinh trùng và tỷ lệ sảy thai trong hỗ trợ sinh sản
CN. Nguyễn Thị Thu Thảo, CNSH. Nguyễn Thị Ngọc Huệ, ThS. Dương Nguyễn Duy Tuyền
- 45 Sảy thai và nguyên nhân đến từ bố
ThS. BS. Thân Trọng Thạch
- 49 Các đặc tính và thói quen của mẹ làm tăng nguy cơ sảy thai
BS. Nguyễn Hà Ngọc Thiên Thanh
- 53 Mối liên quan giữa bệnh lý tuyến giáp và sảy thai liên tiếp
BS. Nguyễn Thành Nam, BS. Hồ Ngọc Anh Vũ
- 57 Kết cục thai còn lại trong hội chứng “song thai biến mất”
BS. Nguyễn Hà Ngọc Thiên Thanh
- 61 Tiếp cận và xử trí sảy thai do hở eo cấp tính bằng phương pháp khâu eo tử cung cấp cứu
BS. Trần Nguyễn Phương An, ThS. BS. Nguyễn Thị Thanh Tâm
- 66 Các hệ thống chẩn đoán vách ngăn tử cung và mối liên quan giữa vách ngăn tử cung với sảy thai, hiếm muộn
BS. Phạm Thị Phương Anh
- 69 Hội chứng buồng trứng đa nang và sảy thai
BS. Trần Thị Thu Vân, BS. Lê Long Hồ
- 72 Hội chứng buồng trứng đa nang và sảy thai, sảy thai liên tiếp
BS. Võ Văn Cường, BS. Cao Thị Thúy
- 75 Giá trị siêu âm trong chẩn đoán khuyết sọ mở lấy thai và thai bám sọ mở lấy thai
ThS. BS. Đinh Thế Hoàng, ThS. BS. Hồ Minh Tuấn
- 81 Cập nhật về nhiễm COVID-19 ở thai phụ và hướng tiếp cận trường hợp thai phụ nghi nhiễm COVID-19
BS. Nguyễn Thị Ngọc Nhân
- 85 Đa thai trong thụ tinh ống nghiệm: nên mừng hay nên lo?
ThS. Lê Thị Thu Thảo, CN. Phạm Duy Tùng
- 89 Khóc dạ đề (colic)
BS. CKI. Nguyễn Khôi

Journal Club

- 93 Siêu âm sớm và dự đoán thai lưu trong 3 tháng
- 95 Sự chênh lệch kích thước thai nhi trong song thai thời điểm 11 – 13 tuần và kết cục thai kỳ
- 96 So sánh ảnh hưởng của các thuốc tránh thai đường uống lên các chỉ số lâm sàng, sinh hóa trong hội chứng buồng trứng đa nang

❧ Mọi viết bài Y học sinh sản ❧

Y học sinh sản tập 56 – Quý IV/2020
Chủ đề “Thời điểm và các biện pháp chấm dứt thai kỳ”
Vui lòng nộp bài trước 30/8/2020

Y học sinh sản tập 57 – Quý I/2021
Chủ đề “Thai lạc chỗ”
Vui lòng nộp bài trước 30/11/2020

CẬP NHẬT VỀ NHIỄM COVID-19 Ở THAI PHỤ VÀ HƯỚNG TIẾP CẬN TRƯỜNG HỢP THAI PHỤ NGHI NHIỄM COVID-19

BS. Nguyễn Thị Ngọc Nhân

SARS-COV-2 là một chủng coronavirus mới gây nên tình trạng bệnh hô hấp gọi là COVID-19. Trường hợp COVID-19 lần đầu tiên được xác định tại thành phố Vũ Hán, Trung Quốc vào cuối năm 2019. Các bệnh lý nhiễm coronavirus khác bao gồm cảm lạnh thông thường (HCoV 229E, NL63, OC43 và HKU1), Hội chứng Hô hấp Trung Đông (MERS-CoV) và Hội chứng Hô hấp cấp tính nặng (SARS-CoV). Đến ngày 13/3/2020, Trung Quốc vẫn là nước có số lượng người nhiễm cao nhất. Tại châu Âu, Ý hiện là nước bị ảnh hưởng nặng nhất^[1].

Một trong những đối tượng được quan tâm trong dịch bệnh COVID-19, bên cạnh những người lớn tuổi, suy giảm miễn dịch và có bệnh lý đồng mắc là phụ nữ mang thai. Các Hiệp hội Y khoa trên thế giới (ACOG, RCOG và CDC) đã đưa ra các hướng dẫn và khuyến nghị tiếp cận trên đối tượng này.

THAI PHỤ CÓ NGUY CƠ NHIỄM COVID-19 CAO HƠN NGƯỜI KHÔNG MANG THAI?

Dữ liệu hiện tại về COVID-19 không cho thấy thai phụ là đối tượng có nguy cơ nhiễm COVID-19 cao hơn. Tuy vậy, với các nhiễm trùng hô hấp khác như cúm và SARS-CoV, thai phụ đã được chứng minh là đối tượng có nguy cơ bệnh nặng và tử vong do nhiễm trùng hô hấp cao hơn^[2]. Do vậy, thai phụ cần được xem là đối tượng dân số nguy cơ đối với COVID-19^[2]. Báo cáo của WHO tại Trung Quốc (16 – 24/02/2020) cho thấy trên 147 thai phụ (64 trường hợp xác

định có nhiễm, 82 nghi nhiễm và 1 không triệu chứng), 8% có bệnh mức độ nặng và 1% ở mức độ nguy kịch (trường hợp nặng được định nghĩa là khi nhịp thở ≥ 30 lần/phút hoặc độ bão hòa oxy $\leq 93\%$ khi nghỉ ngơi, hoặc $\text{PaO}_2/\text{FiO}_2 < 300$ mmHg). Trường hợp nguy kịch được định nghĩa là suy hô hấp phải thở máy, shock hoặc suy cơ quan khác cần chăm sóc tích cực. Khoảng $\frac{1}{4}$ số trường hợp nặng và nguy kịch phải thở máy^[3].

Theo Hội Sản Phụ khoa Hoàng gia Anh (RCOG), cần chú ý đặc biệt đến thai phụ nhiễm COVID-19 có bệnh đi kèm cho đến khi dữ liệu đã đầy đủ rõ ràng hơn. Đến thời điểm 13/3/2020, chưa ghi nhận trường hợp tử vong nào ở thai phụ^[2].

Bên cạnh đó, các kết cục bất lợi trên thai nhi (ví dụ sinh non) đã được báo cáo ở những trẻ sinh từ mẹ có COVID-19 dương tính trong thai kỳ. Tuy vậy, thông tin này lại dựa trên lượng dữ liệu hạn chế và không rõ ràng các kết cục này có liên quan đến nhiễm trùng ở mẹ hay không^[4].

COVID-19 CÓ LÂY TRUYỀN TỪ MẸ SANG CON QUA NHAU THAI HOẶC LÂY NHIỄM CHU SINH KHÔNG?

Đến thời điểm 13/3/2020, chưa ghi nhận hiện tượng lây truyền từ mẹ sang con trong tử cung hoặc lây nhiễm chu sinh^[1].

Trong hai báo cáo trên tổng số 18 thai phụ bị nghi ngờ hoặc chẩn đoán xác định viêm phổi do COVID-19, không có bằng chứng nào trên xét nghiệm (dịch ối, máu cuống rốn và phết họng trẻ sơ sinh) cho thấy virus lây sang trẻ sơ sinh.

Tuy vậy, hai trường hợp nhiễm trong giai đoạn sơ sinh đã được ghi nhận. Trường hợp đầu tiên được chẩn đoán vào 17 ngày tuổi sau khi tiếp xúc gần với mẹ và một nữ hộ sinh đều bị nhiễm virus. Trường hợp còn lại được chẩn đoán 36 giờ sau sinh; nguồn lây và thời điểm lây nhiễm vẫn chưa được rõ^[2].

CÓ NÊN CHO TRẺ SINH TỪ MẸ BỊ NHIỄM COVID-19 BÚ MẸ KHÔNG?

Việc virus có lây qua sữa mẹ hay không vẫn chưa rõ; tuy vậy, lây truyền qua giọt bắn có thể xảy ra do trẻ tiếp xúc gần với mẹ trong khi đang bú mẹ. ACOG khuyến cáo những người mẹ đã được xác định có nhiễm COVID-19 hoặc nghi nhiễm COVID-19 có biểu hiện triệu chứng cần thận trọng để không lây truyền sang cho trẻ trong khi đang bú mẹ (bao gồm thường xuyên rửa tay và dùng khẩu trang) hoặc cân nhắc hút sữa ra bình và nhờ một người khác cho trẻ bú^[4].

HƯỚNG TIẾP CẬN VÀ NGĂN NGỪA, ĐÁNH GIÁ, CHẨN ĐOÁN VÀ ĐIỀU TRỊ THAI PHỤ NGHI NHIỄM COVID-19?

Hướng tiếp cận và ngăn ngừa, đánh giá, chẩn đoán và điều trị thai phụ nghi nhiễm COVID-19 nên tương tự như với người không mang thai. Ngoài ra, cần cân nhắc về dữ liệu chứng minh các trường hợp thai phụ bị nhiễm trùng hô hấp nặng như cúm, hội chứng hô hấp cấp nặng (SARS)-CoV hay hội chứng hô hấp Trung Đông (MERS)-CoV để xuất hiện bệnh lý nặng^[2].

Bên cạnh đó, Hiệp hội Sản Phụ khoa Hoa Kỳ (ACOG) ghi rõ rằng trẻ sinh từ mẹ có nhiễm COVID-19 cần được xem là đối tượng nghi nhiễm, cũng như cần được cách ly và đánh giá đúng cách^[4].

LÀM SAO NHẬN BIẾT ĐƯỢC THAI PHỤ CÓ NHIỄM COVID-19 HAY KHÔNG?

Phần lớn thai phụ nhiễm COVID-19 có triệu chứng giống cảm/cúm nhẹ hoặc trung bình. Bên

cạnh đó, thai phụ có thể ho, sốt và khó thở. Bệnh nhân lớn tuổi hơn, người suy giảm miễn dịch và người có bệnh mạn tính như đái tháo đường, ung thư và bệnh phổi mạn có thể có các triệu chứng nặng hơn như viêm phổi và giảm oxy máu rõ^[1].

Đến thời điểm ngày 13/3/2020 chỉ ghi nhận một trường hợp thai phụ nhiễm COVID-19 cần phải thở máy vào thời điểm thai 30 tuần, sau đó thai phụ được mổ lấy thai cấp cứu và hồi phục tốt^[1].

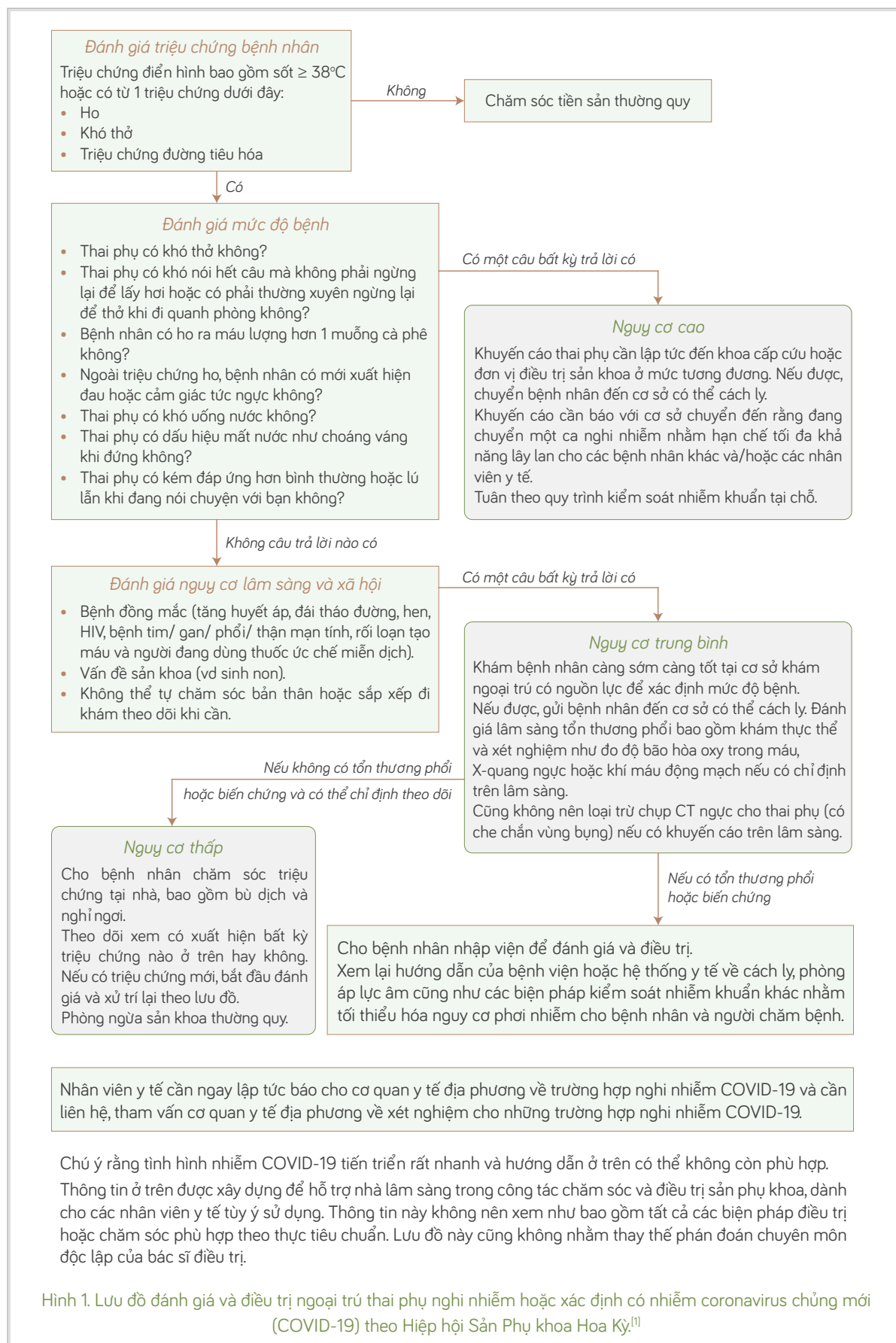
Ngày càng có nhiều bằng chứng cho thấy trong dân số chung có thể có một đoàn hệ mang virus nhưng không triệu chứng hoặc biểu hiện triệu chứng rất ít, mặc dù tỷ lệ chính xác vẫn chưa rõ^[1].

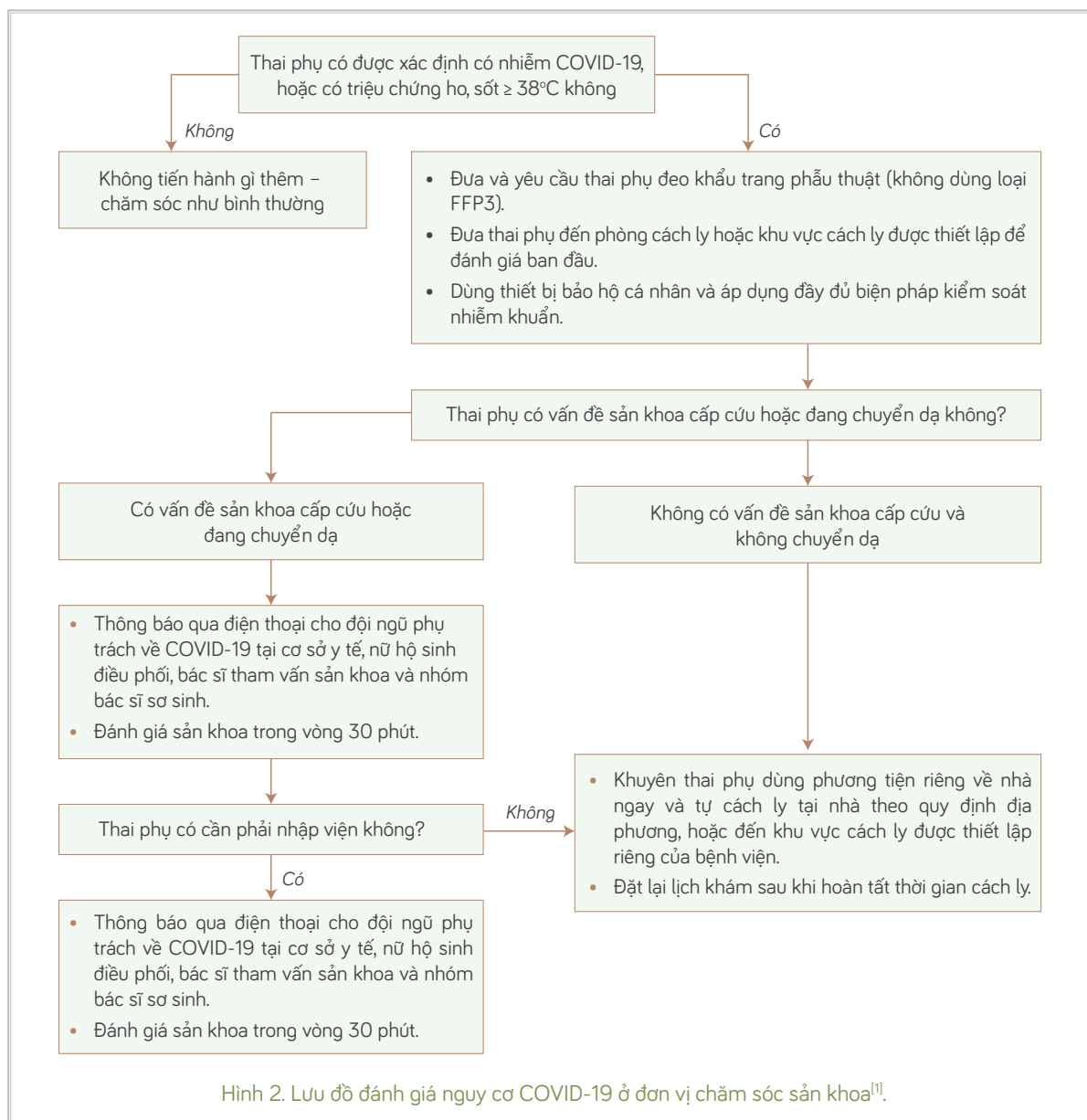
Thông tin quan trọng trong khi lấy tiền sử y khoa là khai thác tiền sử du lịch và tiền sử tiếp xúc. Bác sĩ sản phụ khoa và các nhân viên y tế khác cần chú ý thu thập tiền sử chi tiết về lịch trình đi lại cũng như tiền sử tiếp xúc với người có triệu chứng nhiễm COVID-19 đối với tất cả bệnh nhân, bao gồm thai phụ, có triệu chứng sốt hoặc bệnh lý hô hấp cấp tính. Bên cạnh đó, cần tuân theo hướng dẫn lâm sàng của cơ quan y tế địa phương^[4].

Tại Việt Nam, Bộ Y tế đã ban hành quyết định số 322/QĐ-BYT, ngày 6/2/2020 hướng dẫn chẩn đoán, điều trị viêm đường hô hấp cấp tính do chủng virus Corona mới (nCoV 2019) và quyết định 345/QĐ-BYT, ngày 7/2/2020 hướng dẫn cách ly y tế tại nhà, nơi lưu trú để phòng chống dịch bệnh viêm đường hô hấp cấp tính do chủng virus Corona mới (nCoV 2019). Nhân viên y tế cần chú ý báo ngay cho nhân viên kiểm soát nhiễm khuẩn tại cơ sở cũng như cơ quan y tế địa phương về trường hợp nghi nhiễm COVID-19^[5,6].

TÓM LẠI

Tính đến thời điểm 13/3/2020, dữ liệu cho thấy thai phụ không phải là đối tượng dễ nhiễm COVID-19 hơn người không mang thai. Tuy vậy, dữ liệu đã chứng minh thai phụ bị các

tình trạng nhiễm trùng hô hấp khác như cúm, hội chứng hô hấp cấp nặng (SARS)-CoV hay hội chứng hô hấp Trung Đông (MERS)-CoV dễ xuất hiện bệnh lý nặng. Bên cạnh đó, đến thời điểm hiện tại chưa ghi nhận bằng chứng cho thấy COVID-19 lây truyền từ mẹ sang con hoặc lây nhiễm chu sinh. Hướng tiếp cận, chẩn đoán, đánh giá và điều trị cũng như cách ly thai phụ nhiễm COVID-19 đến hiện tại vẫn tương tự như các trường hợp không mang thai khác. Bên cạnh đó, ACOG khuyến cáo trẻ sinh từ mẹ có nhiễm COVID-19 cần được xem là đối tượng nghi nhiễm và có hướng cách ly phù hợp.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. RCOG. Coronavirus (COVID-19) infection in Pregnancy – Information for healthcare professionals. Available at: <https://www.rcog.org.uk/globalassets/documents/guidelines/coronavirus-covid-19-infection-in-pregnancy-v2-20-03-13.pdf>. Accessed on 16 Mar 2020.
2. Uptodate. Coronavirus disease 2019 (COVID-19). Available at: https://www.uptodate.com/contents/coronavirus-disease-2019-covid-19?search=pregnancy%20coronavirus&source=search_result&selectedTitle=1~56&usage_type=default&display_rank=1#H4100114920. Accessed on 16 Mar 2020.
3. WHO. Report of the WHO-China Joint Mission on Coronavirus Disease 2019 (COVID-19). Available at: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/who-china-joint-mission-on-covid-19-final-report.pdf>. Accessed on 16 Mar 2020.
4. ACOG. Practice Advisory: Novel Coronavirus 2019 (COVID-19). Available at: <https://www.acog.org/Clinical-Guidance-and-Publications/Practice-Advisories/Practice-Advisory-Novel-Coronavirus2019?isMobileSet=false>. Accessed on 16 Mar 2020.
5. Bộ Y tế. Hướng dẫn chẩn đoán, điều trị viêm đường hô hấp cấp tính do chủng vi rút Corona mới (2019-nCoV). Available at: https://moh.gov.vn/documents/176127/0/1+08-02-2020-qđb-2020-322-1_Huongdanchandoandieutri_2.pdf/81276d65-2cb7-4013-8c1e-af3e3d7edd22. Accessed on 16 Mar 2020.
6. Bộ Y tế. Hướng dẫn cách ly y tế tại nhà, nơi lưu trú để phòng chống bệnh viêm đường hô hấp cấp do chủng mới của vi rút Corona (nCoV). Available at: <https://moh.gov.vn/documents/176127/356256/07.02.2020+345+Q%C4%90-BYT.pdf/a9333895-a886-46c3-bd6c-da3c7c08950f>. Accessed on 16 Mar 2020.